

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W ELKU**

RAPORT

**„Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych
w powiecie elckim w 2013 roku”**

I. Część diagnostyczna

Elk marzec 2014

WSTĘP

Rozwój technologiczny i procesy restrukturyzacyjne powodują ciągle zmiany na rynku pracy. Należy im się bacznie przyglądać i analizować, zapewniając tym samym stały dostęp społeczności lokalnej do wszystkich usług świadczonych przez urząd pracy. Struktura bezrobocia oraz jego skutki wymagają ciągłego monitoringu rynku pracy i procesów na nim zachodzących. Dzięki rozwojowi różnych sektorów gospodarki powstają nowe zawody – związane z nowoczesną technologią. Z kolei pewne zawody zanikają na skutek coraz mniejszej ich popularności i malejących potrzeb społecznych na ich wykonywanie. Aby osoby poszukujące pracy mogły spełniać wymogi rynku pracy, powinny na bieżąco śledzić zachodzące na nim zmiany.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późniejszymi zmianami) jednym z zadań należących do samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz i sprawozdań rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Pełni on dwie fundamentalne funkcje: deskryptywną – opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na różnych aspektach jego nierównowagi oraz normatywną – pozwala na formułowanie ocen i wniosków dotyczących szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu strumienia popytu na pracę i podaży pracy.

Celem niniejszego monitoringu jest:

- określenie kierunków zmian zachodzących w strukturze zawodowo – kwalifikacyjnej w powiecie ełckim
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych na powiat ełcki, przydatnej władzom oświatowym i dyrektorom szkół
- określenie kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń oraz wykorzystania środków publicznych
- usprawnienie poradnictwa zawodowego, poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych
- ułatwienie wyłonienia grup bezrobotnych do objęcia programem specjalnym.

Niniejsze opracowanie składa się jedynie z części diagnostycznej. Została ona przygotowana w oparciu o raport obejmujący analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ełckim w 2013 r. sporządzony na podstawie danych zawartych w załączniku 2 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miesiąca pracy oraz oferty pracy” oraz w załączniku 3 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy, wg stanu na 01 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011 (Dz. U. 2011 nr 83 poz. 453).

Niniejszy raport nie zawiera części prognostycznej. Z uwagi na to, że dane z badania popytu na pracę za 2013 r. będą dostępne dopiero w czerwcu 2014 r., a dane o szkołach wyższych za rok akademicki 2012/2013 będą publikowane przez GUS dopiero pod koniec kwietnia br., termin sporządzenia drugiej części raportu został przesunięty przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej na przełom sierpnia i września 2014 r.

Szczegółowe zalecenia metodyczne do opracowania niniejszego raportu wynikają z opracowanych w Departamencie Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej „Zaleceń metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”. Zgodnie z nimi przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie, natomiast przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Wyróżnia się również pojęcie zawodu zrównoważonego, przez który należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

OGÓLNE DANE DOTYCZĄCE BEZROBOCIA W POWIECIE EŁCKIM

Zjawisko bezrobocia w ostatnich latach w powiecie ełckim ulegało zmianom. W latach 2006- 2007 liczba bezrobotnych zmniejszała się. Wiązało się to z dobrą sytuacją gospodarczą w kraju i województwie oraz otwartymi rynkami pracy w Unii Europejskiej. Pod koniec 2008 r. liczba bezrobotnych zaczęła nieznacznie wzrastać. Trend ten utrzymuje się do dziś. Spowodowany jest pogorszeniem się sytuacji w gospodarce światowej, co w pewnym stopniu przekłada się na sytuację na lokalnym rynku pracy.

Liczba bezrobotnych w powiecie ełckim na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 8201 osób i była o 346 osób niższa niż w grudniu 2012 r. Na przestrzeni 2013 roku liczba bezrobotnych w powiecie zmalała o 704 osoby tj. o 8,6 %, zaś w porównaniu do grudnia 2012 roku zmalała o 346 osób tj. o 4,2 %. Spadek liczby bezrobotnych zanotowano również w województwie i całym kraju. Na koniec grudnia 2013 r. w całej Polsce zarejestrowanych było 2.157.883 osób, zaś w województwie warmińsko – mazurskim 115.873 osób. Jak z tego wynika zaewidencjonowani w powiecie stanowili 0,38 % zbiorowości polskich bezrobotnych i 7,1 % zbiorowości województwa.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2009-2013 (stan na dzień 31.XII danego roku)

Liczba bezrobotnych	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	7675	7793	7906	8547	8201
w tym kobiety	3765	3857	4124	4303	4125

Stopa bezrobocia (czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo) dla powiatu w grudniu 2013 r. wyniosła 26,0 %. W odniesieniu do grudnia 2012 r. zmalała o 0,4 punktu. W porównaniu do wskaźnika wojewódzkiego stopa bezrobocia w powiecie była wyższa o 4,3 punktu. Powiat ełcki pod tym względem uplasował się na 8 miejscu w województwie.

Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju

	2009	2010	2011	2012	2013	Wzrost/ spadek
POLSKA	11,9%	12,3%	12,5%	13,4%	13,4%	+0,9%
WARMIŃSKO- MAZURSKIE	20,2%	20,0%	20,1%	21,2%	21,7 %	-1,1%
POWIAT ELCKI	23,6%	24,5%	24,8%	26,4%	26 %	+1,2%

Analizując zjawisko bezrobocia w powiecie należy zwrócić dużą uwagę na osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy do których zaliczamy osoby długotrwale bezrobotne (tj. osoby pozostające w ewidencji PUP łącznie przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego), osoby do 25 roku życia, osoby po 50 roku życia osoby bez kwalifikacji zawodowych, bez wykształcenia średniego, kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz osoby niepełnosprawne.

Jednym z problemów na lokalnym rynku pracy jest długotrwale bezrobocie. W okresie roku 2013 zarejestrowało się w PUP w Elku 4802 długotrwale bezrobotnych w tym 2414 kobiet. Długotrwale bezrobotni stanowili 52,43 % wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie. Ich łączna liczba kształtowała się w końcu 2013 roku na poziomie 4845 osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 59,08%.

W analogicznym okresie ubiegłego roku według stanu w końcu roku ich liczba kształtowała się na poziomie 4682 osób stanowiąc 54,8% ogólnej liczby bezrobotnych i populacja długotrwale bezrobotnych była niższa o 163 osoby.

Długotrwale bezrobotni to głównie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (1725 osób) w wieku powyżej 25 - 34 lat (1411 osób).

Długotrwale bezrobotni w powiecie elckim w latach 2009-2013(stan na dzień 31.XII danego roku)

	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	3292	3921	4356	4682	4845
% udział w ogółem bezrobotnych	42,9 %	50,3 %	55,1%	54,78%	59,08 %

Poważny problem ze znalezieniem pracy mają również osoby po 50 roku życia. W końcu 2013 r. **bezrobotni powyżej 50 roku życia**, w liczbie 2033 stanowili 24,8% bezrobotnych ogółem. Wśród bezrobotnych tej grupy dominowali mężczyźni w liczbie 1217 osób, kobiety w liczbie 816 stanowiły 40,1 %. Napływ do bezrobocia tej kategorii osób wyniósł w omawianym czasie 1748 osób, 1648 zarejestrowało się po raz kolejny tylko 100 osób zarejestrowało się po raz pierwszy. W porównaniu 2012 r. liczba bezrobotnych tej kategorii wzrosła o 31 osób.

Bezrobotni powyżej 50 roku życia to osoby cechujące się wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym (1490 osób), pozostające bez pracy dłużej niż 6 miesięcy (1306 osób).

Bezrobotni powyżej 50 roku życia w powiecie elckim w latach 2009-2013 (stan na dzień 31.XII danego roku)

	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	1556	1726	1789	2002	2033
% udział w ogółem bezrobotnych	20,3 %	22,1 %	22,6 %	23,4 %	24,8 %

Drugą kategorią wiekową silnie dotkniętą problemem bezrobocia są osoby młode w wieku do 25 lat. Problemem na rynku pracy wśród tej grupy jest brak doświadczenia zawodowego.

W roku 2013 z tej grupy osób zarejestrowało się w PUP w Elku 2758 bezrobotnych w tym 1290 kobiet. Bezrobotni z przedziału 18-25 lata stanowili 30,1 % wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie. 838 zarejestrowało się po raz pierwszy, 1973 po raz kolejny. Bezrobotni do 25 roku życia to w większości osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym - 542 osób (35,3 % tej populacji) oraz średnim ogólnokształcącym i zawodowym oraz policealnym - 690 (45,0 % populacji). W porównaniu do 2012 r. populacja tej grupy zmalała o 221 osób.

Bezrobotni do 25 roku życia w powiecie elckim w latach 2009-2013(stan na dzień 31.XII danego roku)

	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem	1768	1728	1647	1754	1533
% udział w ogółem bezrobotnych	23,0 %	22,1 %	20,8 %	20,5 %	18,7 %

Problemem rynku pracy powiatu ełckiego jest także niedostosowanie kwalifikacji pracowników do wymagań pracodawców, zbyt niskie kwalifikacje bądź ich brak.

Wykształcenie	2010		2011		2012		2013	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Wyższe	596	396	726	493	743	515	748	512
Policealne i średnie zawodowe	1724	1048	1823	1154	1975	1221	1824	1127
Średnie ogólnokształcące	912	582	884	593	957	624	924	609
Zasadnicze zawodowe	2010	743	1897	740	2119	784	2016	743
Gimnazjalne i poniżej	2551	1088	2576	1144	2753	1159	2689	1134
Razem	7793	3857	7906	4124	8547	4303	8201	4125

Na koniec grudnia 2013 r. wśród 8201 osób bezrobotnych najliczniejszą grupą były osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe - 2689 osób (32,8 % populacji bezrobotnych). Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymował się prawie co czwarty bezrobotny powiatu ełckiego (2016 osób).

Trzecią pod względem liczebności jest grupa bezrobotnych posiadających wykształcenie policealne i średnie zawodowe - 1824 osób tj. 22,2 % ogółu bezrobotnych. Tylko 9,1 % ogółu bezrobotnych (748 osób) posiadało wykształcenie wyższe. Nieliczną grupą są również bezrobotni legitymujący się wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 924 osób tj. 11,3 % ogółu.

Podobną strukturą cechuje się grupa bezrobotnych zamieszkałych na wsi (3224 osoby). Według stanu na koniec grudnia 2013 roku najwięcej bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej gimnazjalnego 1378 (42,7 %) oraz zasadnicze

zawodowe 840 (26,1 %). Wykształceniem średnim (ogólnokształcącym, średnim zawodowym lub policealnym) legitymowało się 26 % zaewidencjonowanych. W zbiorowości bezrobotnych zamieszkałych na wsi dwukrotnie niższy niż w mieście był odsetek osób, które posiadały dyplom uczelni wyższej (5,2 %).

Zestawienie tabelaryczne wskazuje na systematyczny spadek liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym i wzrost z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.

Lokalny rynek ulega dużym zmianom. Również zawody deficytowe i nadwyżkowe zmieniały się w ostatnich latach.

Płynność bezrobocia w powiecie.

W okresie 2013 r. Urząd zarejestrował 9158 bezrobotnych z czego 1268 (13,8%) osób zarejestrował po raz pierwszy a 7890 (86,2%) osób zgłosiło się do Urzędu po raz kolejny. W 2012 roku w tym samym okresie zarejestrowało się 9078 bezrobotnych tj. o 80 osób mniej.

W omawianym okresie z ewidencji Urzędu wyłączono 9504 osoby. Dla porównania w tym samym okresie 2012r. wyłączono 8392 bezrobotnych tj. o 1112 osób mniej niż w 2013r.

Najważniejszą przyczyną wyłączeń z ewidencji było podjęcie pracy - 4474 osoby (47% odpływu). Wśród bezrobotnych wyłączonych z tego tytułu 1863 osoby to bezrobotne kobiety (41,6% wyłączonych z powodu podjęcia pracy) zaś 2611 - 58,4% podejmujących pracę to mężczyźni.

Struktura wyłączonych z tytułu podjęcia pracy wskazuje, że większość - 3897 osób podjęło pracę niesubsydiowaną. W formach subsydiowanych zatrudnienie znalazło 540 osób, staż, przygotowanie zawodowe i szkolenie podjęło 1610 bezrobotnych.

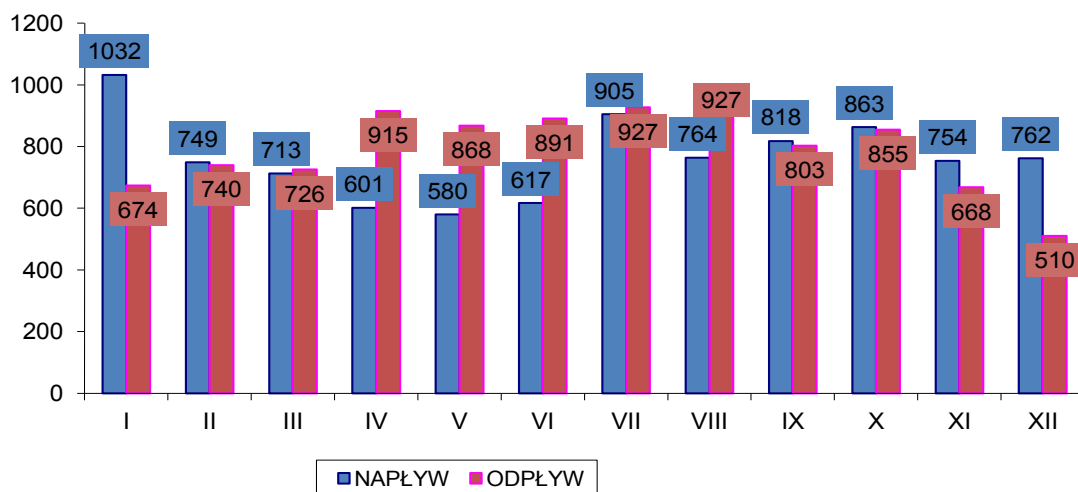
Częstym powodem skreślenia z rejestru był fakt niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy - 1601 osób (16,8% odpływu). Gotowość do pracy częściej nie potwierdzają mężczyźni (1094). Tylko 31,6% (507 osób) ogółu wyłączonych z ewidencji to bezrobotni odmawiający bez uzasadnionej przyczyny podjęcia pracy bądź innej formy pomocy udzielanej przez Urząd.

Zasadnicze przyczyny wyłączenia z ewidencji to :

- podjęcie pracy – 4474 (47%),
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy - 1601 (16,8%),
- rozpoczęcie stażu pracy - 1042 (10,9%),
- rozpoczęcie szkolenia - 539 (5,6%),
- podjęcie robót publicznych - 125 (1,3%)
- podjęcie pracy na refundowanym stanowisku - 242 (2,5%)
- podjęcie prac społecznie użytecznych - 95 (1,0%)

- rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej - 90 (0,9%)
- rozpoczęcie przygotowania zawodowego - 29 (0,3%),
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego - 782 (8,2%),
- odmowa propozycji pracy – 119 (1,5%)
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych – 73 (0,7%).

NAPŁYW I ODPIY W 2013r

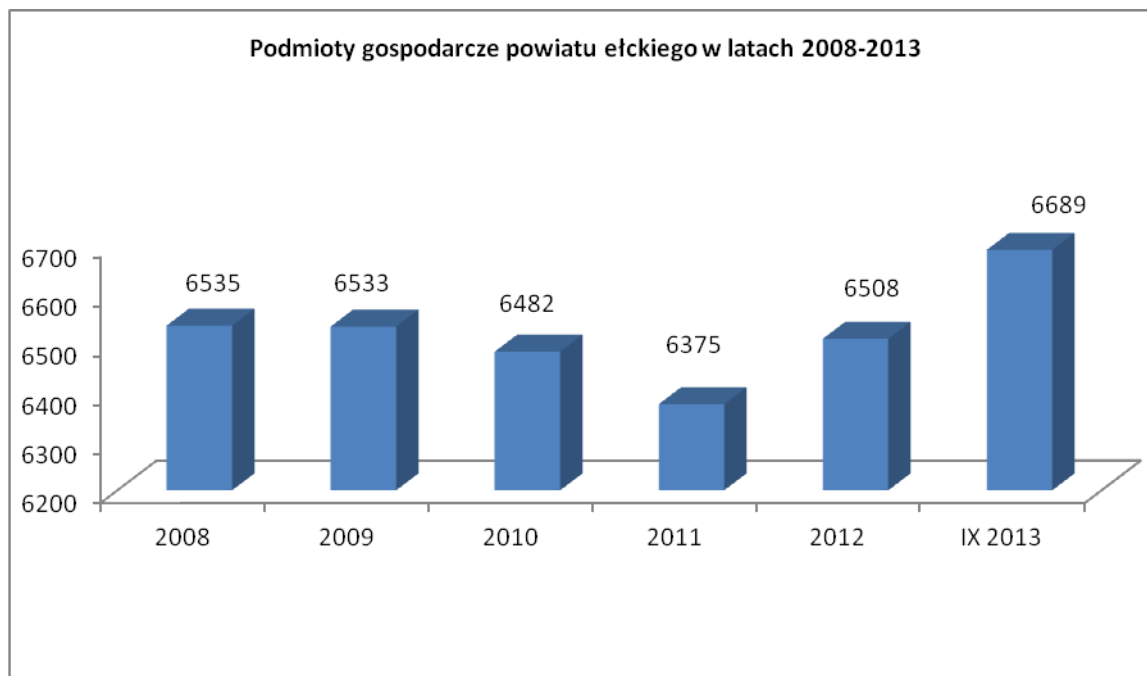

Analiza podmiotów gospodarczych elckiego rynku pracy

Wysokie bezrobocie w naszym powiecie wynika między innymi z małej ilości podmiotów gospodarczych.

Pod koniec września 2013 roku w rejestrze REGON powiatu elckiego zarejestrowanych było 6689 podmiotów gospodarczych, w tym 4945 osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą.

Pod koniec 2012 roku w rejestrze REGON powiatu elckiego zarejestrowanych było 6508 podmiotów gospodarczych, z czego 95,4% podmiotów należało do sektora prywatnego w tym 4805 osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą. Na przestrzeni lat 2009-2011 liczba jednostek gospodarczych w powiecie elckim malała, od 2012 r. odnotowujemy lekki wzrost podmiotów gospodarczych o 314 jednostek. Dane ilustruje poniższy wykres.

Rozkład liczby podmiotów zarejestrowanych w powiecie jest zróżnicowany w obrębie poszczególnych gmin. Największa liczba podmiotów gospodarczych przypada na gminę miejską Ełk, gdzie liczba jednostek gospodarczych na koniec września 2013 roku wynosiła 5153. Dużo mniejszą liczbą podmiotów gospodarczych cechuje się gmina wiejska Ełk- liczba podmiotów gospodarczych na koniec września 2013r. wynosiła tu 760. Najmniejszą liczbą podmiotów gospodarczych charakteryzuje się natomiast gmina Stare Juchy- 181 jednostki gospodarcze. Niewiele więcej podmiotów gospodarczych istnieje na terenie gminy Kalinowo – 268 oraz gminy Prostki -327.

Zestawienie danych wskazuje na znaczne wahania w liczbie podmiotów w okresie 2009-2013 w mieście Ełk. W gminach Ełk ,Prostki i Stare Juchy widoczna jest tendencja rosnąca, zaś gmina Kalinowo pozostaje prawie na tym samym poziomie. Nie zmienia to faktu, że na terenach wiejskich ilość podmiotów gospodarczych jest niewspółmiernie mała do ilości osób chcących podjąć pracę.

LATA	POWIAT ELK	MIASTO ELK	GMINA ELK	GMINA KALINOWO	GMINA PROSTKI	GMINA STARE JUCHY
2008	6535	5257	569	257	291	162
2009	6533	5228	602	242	313	148

2010	6482	5117	643	253	307	162
2011	6375	4983	665	250	314	163
2012	6508	5071	695	258	320	164
IX2013	6689	5153	760	268	327	181
Wzrost/ spadek	+154	-104	+191	+11	+36	+19

Źródło: dane GUS

Głównym obszarem działalności przedsiębiorstw w powiecie ełckim jest **handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, pozostała działalność usługowa, transport i gospodarka magazynowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Te rodzaje działalności prowadzi odpowiednio około 23,7%, 13,5%, 7,7 oraz 7,3% przedsiębiorstw w regionie.** Po około 7% wynosi udział, wśród podmiotów gospodarczych w powiecie, przedsiębiorstw działających w obszarze: działalności związanej z obsługą rynku, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, oraz przetwórstwa przemysłowego nieruchomości. W większości obszarach działalności przedsiębiorstw w powiecie liczba zarejestrowanych podmiotów wzrosła, w porównaniu do stanu z końca 2012 roku. Największy wzrost w skali roku odnotowały trzy sekcje: budownictwo (wzrost o 73 podmiotów tj. 8,8%), przetwórstwo przemysłowe (wzrost o 30 podmiotów tj. 7,1%) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (wzrost o 21 podmiotów tj. 4,7%). Najwyższy spadek liczby przedsiębiorstw w skali roku miał miejsce w głównym obszarze działalności przedsiębiorstw w powiecie tj. w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) spadek o 20 podmiotów tj. o 1,3 %, Spadek odnotowała też sekcja : K(działalność finansowa i ubezpieczeniowa) spadek o 5 podmiotów.

Zestawienie zarejestrowanych podmiotów w podziale ze względu na obszar działalności, wraz informacją o przyroście tej liczby w skali roku, ujęto w poniższej tabeli.

SEKCJA/OBSZAR DZIAŁALNOŚCI –IX 2013		LICZBA PODMIOT.	UDZIAŁ %	Wzrost/s padek
A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo	196	2,9	+18
B	Górnictwo i wydobywanie	7	0,1	0
C	Przetwórstwo przemysłowe	451	6,7	+30
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8	0,1	0

E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami	22	0,3	+1
F	Budownictwo	903	13,5	+73
G	Handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1583	23,7	-20
H	Transport i gospodarka magazynowa	491	7,3	+2
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	178	2,7	+2
J	Informacja i komunikacja	116	1,7	+2
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	210	3,1	-5
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	465	7,0	+21
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	461	6,9	+10
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	159	2,4	+11
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	43	0,6	0
P	Edukacja	270	4,0	+9
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	485	7,3	+4
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	129	2,0	+3
S i T	Pozostała działalność usługowa Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	512	7,7	+20
OGÓLEM		6689	100	181

Obszar działalności przedsiębiorstw w obrębie poszczególnych gmin i miasta kształtuje się podobnie jak w powiecie. Najwięcej podmiotów gospodarczych działających w mieście, gminie Ełk, Prostki, Kalinowo, Stare Juchy to jednostki gospodarcze prowadzące działalność w zakresie handlu hurtowego i detalicznego i naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz budownictwa.

W powiecie ełckim zdecydowanie przeważają przedsiębiorstwa mikro (do 9 pracowników), których udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wynosi około 95,3%. W następnej kolejności, stosunkowo dużo mniejszą część wszystkich przedsiębiorstw, stanowią przedsiębiorstwa małe (10-49 pracowników). Przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 50 pracowników stanowią jedynie około 1% ogółu zarejestrowanych podmiotów. W powiecie istnieje zaledwie jedna jednostka gospodarcza zatrudniająca więcej niż 1000 pracowników Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów w podziale według klas wielkości ilustruje tabela.

Klasa wielkości przedsiębiorstwa		Liczba podmiotów	Udział %	Wzrost/spadek
Mikroprzedsiębiorstwa	0-9 pracowników	6376	95,3	+186
Małe przedsiębiorstwa	10-49 pracowników	239	3,6	-7
Średnie przedsiębiorstwa	50-249 pracowników	70	1,0	+2
Duże przedsiębiorstwa	250-999 pracowników	3	0,1	0
	1000 i więcej	1	0	0
Ogółem		6689	100	+181

1. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW

Statystyka bezrobotnych według zawodów odzwierciedla dokonujące się w gospodarce przemiany, odwzorowuje aktualną strukturę zawodową na rynku pracy i jednocześnie wprowadza z pewnym wyprzedzeniem zawody charakterystyczne dla gospodarki rynkowej.

Wśród bezrobotnych z terenu powiatu ełckiego, zarejestrowanych wg stanu na koniec 2013 r. liczną grupę stanowią osoby bez zawodu. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 20,7 % co oznacza, iż niemal co piąta osoba zarejestrowana w ełkim urzędzie pracy nie ma zawodu. W grupie tej 55 % stanowią kobiety, 9 % absolwenci a 11,7 % osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 m-cy.

Spśród osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu analizowanego okresu, posiadających zawód największą populację stanowili sprzedawcy – 505 osób. Wśród nich 41,2 % to osoby pozostające w ewidencji dłużej niż rok.

Drugą, co do wielkości populację stanowili bezrobotni z zawodem murarz – 238 osób. Struktura tej populacji przedstawia się następująco: 34,5 % to bezrobotni zarejestrowani powyżej 12 miesięcy oraz 1,7 % to absolwenci.

Równie liczną populację stanowią bezrobotni z zawodem technik ekonomista – 197 osób. Wśród nich 85,3 % stanowiły kobiety, 27,4 % to osoby zarejestrowane od ponad 12 m-cy.

W ewidencji urzędu pozostawało także ogółem 173 osoby z zawodem robotnik budowlany. Wśród nich było 49 osób tj. 28,3 % zarejestrowanych dłużej niż 12 miesięcy.

Liczną grupą zawodową są również osoby z zawodem krawiec – 158 osób, z tego 39,2 % to osoby zarejestrowane powyżej 12 m-cy.

Kolejną, co do liczebności populację stanowią osoby posiadające zawód kucharza – 116 osób. W grupie tej 39,7 % stanowią bezrobotni zarejestrowani powyżej 12 miesięcy.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności najbardziej zagregowany podział obejmuje 10 grup zawodowych tzw. grup wielkich, które zostały zilustrowane w poniższym zestawieniu.

Grupy zawodów	Bezrobotni zarejestrowani Stan na <u>31.12.2012</u>	Bezrobotni zarejestrowani Stan na <u>31.06.2013</u>	Bezrobotni zarejestrowani Stan na <u>31.12.2013</u>	Wzrost/ Spadek (4:2)	Wzrost/ Spadek (4:3)
1	2	3	4	5	6
0 Bez zawodu	1737	1696	1695	-42	-1
1 Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	25	33	39	14	3
2 Specjaliści	539	509	509	-30	0
3 Technicy i inny średni personel	1272	1141	1111	-161	-30
4 Pracownicy biurowi	315	290	308	-7	18
5 Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1134	1074	1159	25	85
6 Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	278	243	248	-30	5
7 Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2010	1881	1921	-89	40
8 Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	449	421	429	-20	8
9 Pracownicy przy pracach prostych	788	737	782	-6	45
Razem	8547	8025	8201	-346	176

Powyższa tabela wskazuje, iż biorąc pod uwagę koniec grudnia 2012 i 2013 r., widoczny jest wzrost liczby osób zarejestrowanych w grupach zawodowych: 1 i 5 spadek natomiast odnotowano w pozostałych grupach tj. 0, 2, 3, 4, 6, 7, 8 i 9.

Tabela pokazuje również, iż nadal najliczniejszą kategorią wśród bezrobotnych jest **grupa 7 - robotników przemysłowych i rzemieślników**. W końcu grudnia 2013 r. zaliczono do niej

1921 bezrobotnych. Osoby bezrobotne wchodzące w skład tej grupy zawodowej stanowiły **23,4** % ogółu zarejestrowanych w urzędzie. Najwięcej bezrobotnych odnotowano wśród:

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Wzrost / spadek
1.	murarz	711202	251	238	-13
2.	krawiec	753105	168	158	-10
3.	ślusarz	722204	116	113	-3
4.	piekarz	751204	73	77	4
5.	mechanik pojazdów samochodowych	723103	82	99	17
6.	szwaczka	753303	58	46	-12
7.	stolarz meblowy	752208	46	53	7
8.	elektromonter (elektryk) zakładowy	741207	35	38	3

Jak wynika z powyższej tabeli spadek odnotowano w zawodzie murarz, krawiec, ślusarz i szwaczka w pozostałych zawodach nastąpił wzrost. Największy wzrost odnotowano w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych.

Poważne problemy z podjęciem zatrudnienia mają również osoby zaliczone do **grupy 5 - pracowników usług osobistych i sprzedawców** - w liczbie 1159 osób stanowili 14,2 % populacji na koniec grudnia 2013 r. Zajmują one drugie miejsce pod względem liczebności. Wśród nich:

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Wzrost / spadek
1.	sprzedawca	522301	523	505	-18
2.	kucharz	512001	111	116	5
3.	fryzjer (zawody szkolne – fryzjer, technik usług fryzjerskich)	514101	57	88	31

4.	kelner	513101	58	54	-4
5.	opiekunka dziecięca domowa	531104	9	14	5

W tej grupie natomiast można zauważyć znaczący wzrost liczby osób bezrobotnych w zawodzie fryzjer, spadek natomiast nastąpił w zawodzie sprzedawca oraz kelner.

Duże trudności ze znalezieniem pracy mają także osoby bezrobotne zaliczane do **grupy 3 – techników i innego średniego personelu**. Według stanu na koniec grudnia 2013 r. zarejestrowanych było **1111 osób (13,5 % populacji)** należących do tej grupy zawodowej. Wśród nich najwięcej było:

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Wzrost / spadek
1.	technik ekonomista	334103	227	197	-30
2.	technik budownictwa	311204	107	87	-20
3.	technik rolnik	314207	79	72	-7
4.	technik mechanik	311504	79	64	-15
5.	technik technologii żywności - przetwórstwo mięsne	314411	65	50	-15
6.	technik technologii odzieży	311924	44	36	-8
7.	technik administracji	334306	36	31	-5
8.	księgowy (samodzielny)	331301	29	24	-5

Pomimo spadku liczby bezrobotnych nadal liczną grupą zawodową są bezrobotni z zawodem technik ekonomista (197) oraz technik budownictwa (87).

Duże trudności ze znalezieniem pracy mają także osoby bezrobotne zaliczane do grupy **9 – pracownicy przy pracach prostych**. Według stanu na koniec grudnia 2012 r. zarejestrowanych było **782 osób (9,5 % populacji)** należących do tej grupy zawodowej. Wśród nich najwięcej było:

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Stan na 30.12.2012	Stan na 30.12.2013	Wzrost / spadek
1.	robotnik budowlany	931301	187	173	-14
2.	Sprzątaczką biurową	911207	68	74	6
3.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	932990	79	76	-3
4.	robotnik drogowy	931205	57	44	-13
5.	robotnik placowy	961302	34	36	2
6.	dozorca	962902	38	36	-2
7.	pomoc domowa	911101	23	23	0

Analizując powyższe dane można zauważyć, że wzrost liczby osób bezrobotnych nastąpił w sprzątaczką biurową oraz robotnik placowy. Spadek odnotowano w zawodzie robotnik budowlany, robotnik drogowy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym oraz dozorca.

Jeśli chodzi o wielkość **napływu bezrobotnych według zawodów** to w drugim półroczu 2013 r. w urzędzie zarejestrowało się **3668** bezrobotnych poprzednio pracujących, wśród których 45,5 % stanowiły kobiety (1670 kobiet). Biorąc natomiast pod uwagę stan na koniec 2013 rok, to liczba osób bezrobotnych poprzednio pracujących wynosi 6471 osób, z czego 3085 stanowią kobiety (47,7 %).

Najwięcej osób bezrobotnych rejestrujących się w drugim półroczu 2013 r. posiadało następujące zawody:

Lp.	Nazwa zawodu	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Wzrost / spadek
1.	sprzedawca	523	505	-18
2.	murarz	251	238	-13
3.	technik ekonomiczny	227	197	-30
4.	robotnik budowlany	187	173	-14
5.	krawiec	168	158	-10
6.	kucharz	111	116	5
7.	mechanik samochodów	82	99	17

	osobowych			
8.	technik budownictwa	107	87	-20
9.	piekarz	73	77	4
10.	robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	79	76	-3
11.	technik rolnik	79	72	-7
12.	technik mechanik	79	64	-15
13.	stolarz meblowy	46	53	7

Analizując bezrobotnych według grup zawodów w kontekście **pozostawania bez pracy dłużej niż 12 miesięcy** okazuje się, że grupami zawodowymi generującymi długotrwale bezrobocie są: **grupa 7 tj. robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy- 696 osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy**, kolejna jest grupa 5 – **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 440 osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy** następnie grupa 3 tj. **technicy i inny średni personel – 342 osoby**. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych w wymienionych grupach oscyluje w granicach od 30 do 50%. Ilustruje to poniższe zestawienie:

Kod grupy zawodów*	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni powyżej 12 miesięcy
00	Bez zawodu	198
03	Żołnierz szeregowy	0
11	Przedstawiciele władz publicznych	1
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	8
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	5
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	1
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	27
22	Specjaliści do spraw zdrowia	8

23	Specjaliści nauczania i wychowania	34
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	40
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno - komunikacyjnych	3
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	171
32	Średni personel do spraw zdrowia	36
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	106
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	17
35	Technicy informatycy	12
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	29
42	Pracownicy obsługi klienta	29
43	Pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej	43
44	Pozostali pracownicy obsługi biura	2
51	Pracownicy usług osobistych	164
52	Sprzedawcy i pokrewni	236
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	26
54	Pracownicy usług ochrony	14
61	Rolnicy produkcji towarowej	107
62	Ogrodnicy	10
63	Leśnicy i rybacy	3
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	235
72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i	172

	urządzeń i pokrewni	
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	6
74	Elektrycy i elektronicy	38
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	245
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	47
82	Monterzy	58
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	68
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	63
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie , leśnictwie i rybołówstwie	5
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	184
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	14
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	37
RAZEM		2528

*Agregacja wg dużych grup zawodowych(kod 2 cyfrowy)

Źródłem istotnych informacji jest również analiza struktury bezrobotnych według **Polskiej Klasyfikacji Działalności**, określającej przynależność ostatniego pracodawcy osoby bezrobotnej do odpowiedniej sekcji sektora własności. Analiza wykazuje, że 38,9 % bezrobotnych poprzednio pracujących dostarczają na rynek etcki trzy sekcje:

1. przetwórstwo przemysłowe,
2. handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
3. budownictwo.

Do sekcji generującej w znacznej liczbie bezrobocie zaliczyć należy ponadto:

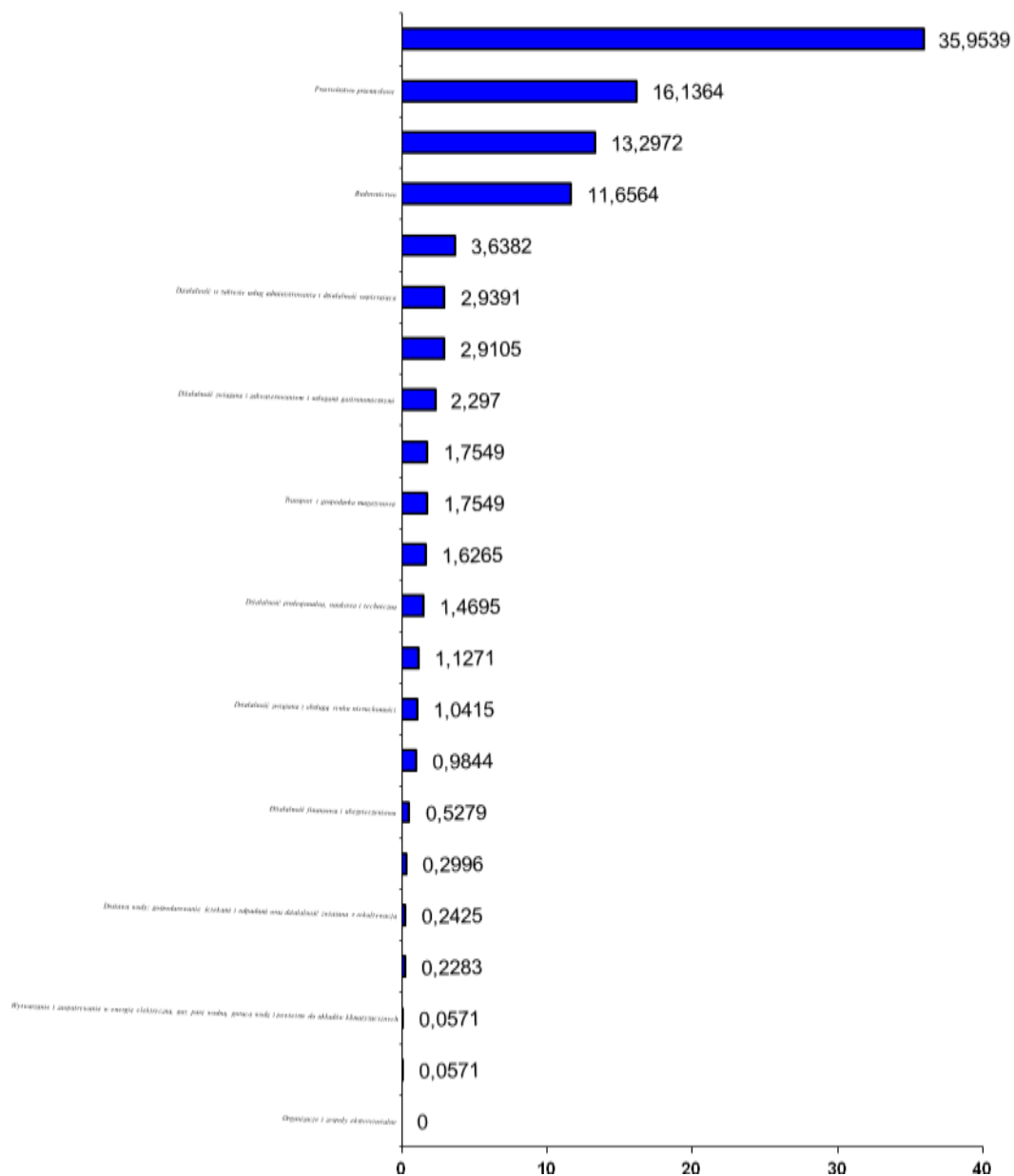
1. administrację publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
2. działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Poniższa tabela ilustruje liczbę bezrobotnych wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie ełckim w roku 2012 i 2013:

Sekcja PKD	2012 rok		2013 rok	
	Bezrobotni stan w końcu 2012 r.	Oferty pracy zgłoszone w 2012 r.	Bezrobotni stan w końcu 2013 r.	Oferty pracy zgłoszone w 2013 r.
Działalność niezidentyfikowana	2596	0	2473	0
Przetwórstwo przemysłowe	1204	200	1045	408
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	751	318	793	416
Budownictwo	771	219	677	313
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	291	284	289	389
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	178	82	182	119
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	120	56	174	65
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	147	22	150	44
Edukacja	99	112	145	141
Transport i gospodarka magazynowa	116	63	112	88
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	83	66	98	83
Pozostała działalność usługowa	64	27	69	23
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	54	60	65	49
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	48	16	58	18
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	41	47	47	49
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	31	48	32	39
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe	38	0	28	0

produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby				
Informacja i komunikacja	10	17	15	9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	14	34	14	32
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	1	4	1
Górnictwo i wydobywanie	1	0	1	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Ogółem	6661	1672	6471	2286

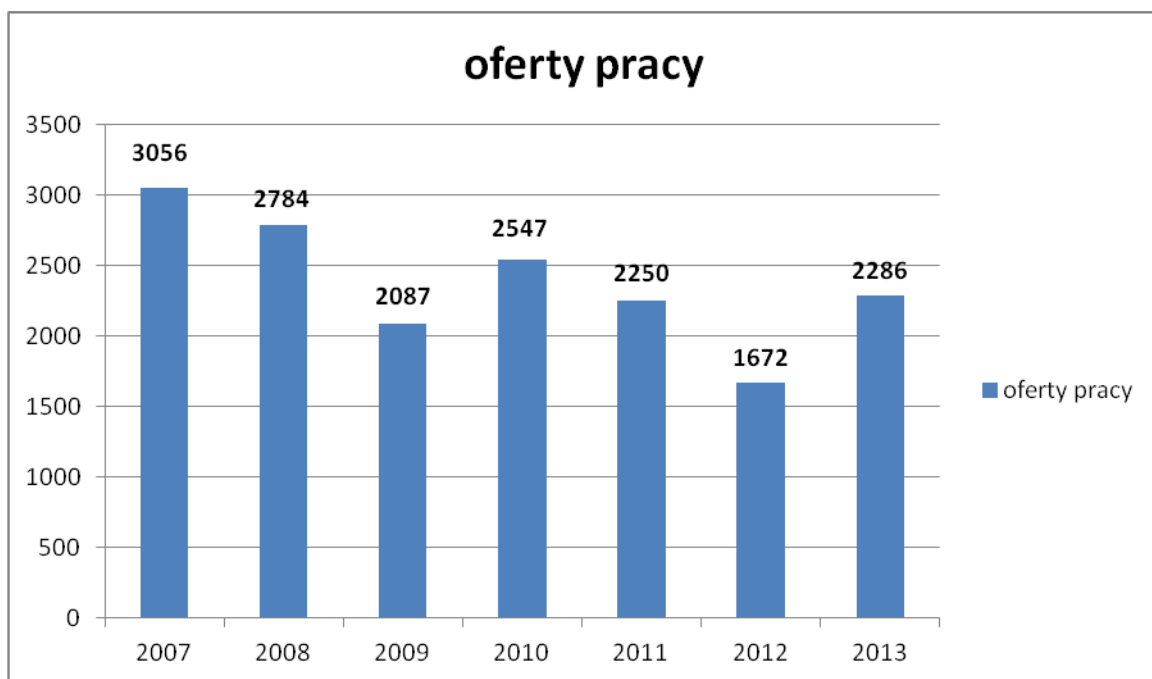
Struktura bezrobotnych według PKD w powiecie elckim w 2013r.

2. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

W warunkach dokonujących się przemian na polskim rynku pracy analiza popytu na pracę rozumiana jako zapotrzebowanie gospodarki na potencjał ludzi zdolnych do pracy, stanowi wyjątkowo cenne źródło informacji nie tylko dla uczestników lokalnego rynku pracy, ale i dla władz samorządowych, które mają możliwość podejmowania konkretnych działań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

W drugim półroczu roku 2013 r. pośrednicy pracy pozyskali lub przyjęli zgłoszenia 887 miejsc pracy dla bezrobotnych i osób poszukujących pracy. W odniesieniu do pierwszego półrocza 2013 r. liczba ofert pracy będących w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy zmalała o 512 ofert pracy.

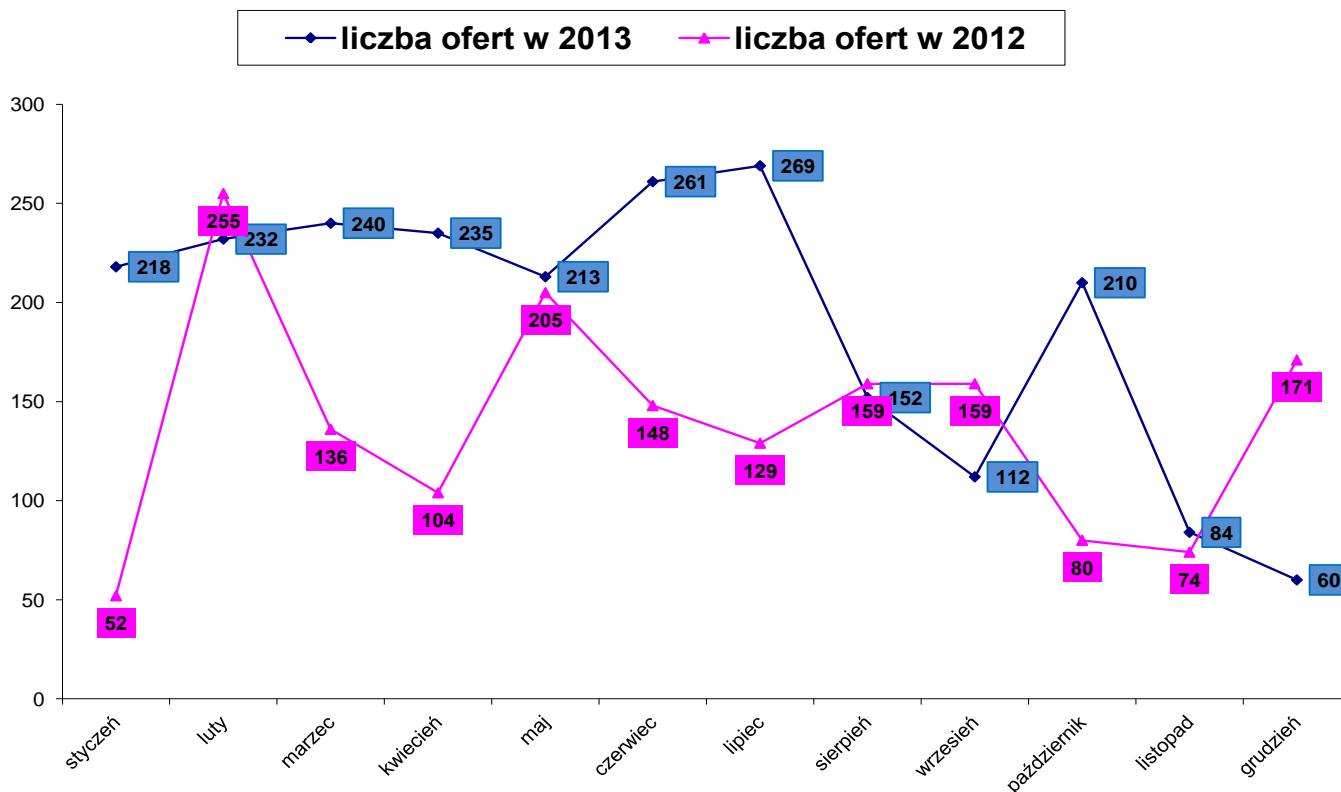

Liczba ofert pracy w latach 2007 - 2013

Z powyższego wykresu wynika, iż względem 2012 roku pośrednicy pracy przyjęli o 614 ofert pracy więcej.

Poniższy wykres obrazuje natomiast jak wyglądał napływ ofert pracy w poszczególnych miesiącach w latach 2012 i 2013. Oferty wpływały nieregularnie, najwięcej ich było w miesiącu

lipcu – aż 269, w dalszej kolejności w marcu – 240 ofert pracy. Najmniej natomiast ofert pracy wpłynęło w miesiącu grudniu – 60 ofert.

W 2013 roku sytuacja dotycząca napływu ofert pracy jest podobna do sytuacji z ubiegłego roku, bowiem w dwóch poprzednich latach (tj.2011 – 2012) liczba ofert pracy w drugim półroczu zarówno w sektorze prywatnym i publicznym jest niższa niż w pierwszym półroczu.

W poniższej tabeli zamieszczono dane dotyczące liczby wszystkich ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku w latach 2012 i 2013 z podziałem na oferty pracy z sektora prywatnego i z sektora publicznego. W roku 2013 do urzędu wpłynęło 2286 ofert pracy.

Okresy	Oferty pracy w 2013 r.			
	ogółem	przyrost / spadek w odniesieniu do półrocza / roku 2012	z tego	
			z sektora prywatnego	z sektora publicznego
2013 r.	2286	614	1573	713
I półrocze	1399	499	910	489
II półrocze	887	115	663	224

Główną pozycję w strukturze zgłoszonych ofert pracy stanowiły przede wszystkim oferty pracy subsydiowanej. W drugim półroczu 2013 r. z inicjatywy urzędu utworzonych zostało 502 miejsc pracy subsydiowanej, tj. o 565 miejsc mniej niż w pierwszym półroczu 2013 r. Duża część ofert w 2013 roku dotyczyła prac sezonowych – 704 ofert.

Analiza ofert według grup zawodowych wskazuje, że aż 59,6 % wszystkich ofert zaadresowanych było do bezrobotnych mających zawód zakwalifikowany do grup 5, 7 i 9, czyli do osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje na poziomie wykształcenia zasadniczego zawodowego.

*Zestawienie ofert pracy według grup zawodowych w na koniec 2012 i 2013
roku*

Grupy zawodów	Liczba ofert pracy 31.12.2012 r.	Liczba ofert pracy 31.12.2013 r.	Wzrost/ spadek (2:1)
	1	2	3
0 Siły zbrojne	0	0	0
03 Żołnierze szeregowi	0	0	0
1 Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7	17	10
• Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0	-1
• Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	4	7	3
• Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	6	6
• Kierownicy w branży hotelarskiej	2	4	2
2 Specjaliści	123	103	-20
• Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	10	9	-1
• Specjaliści do spraw zdrowia	6	11	5
• Specjaliści nauczania i wychowania	32	30	-2
• Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	53	43	-10
• Specjaliści do spraw technologii informacyjno – komunikacyjnych	3	3	0
• Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	19	7	-12

Grupy zawodów	Liczba ofert pracy 31.12.2012 r.	Liczba ofert pracy 31.12.2013 r.	Wzrost/ spadek (2:1)
3 Technicy i inny średni personel	187	159	-28
• Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	13	27	14
• Średni personel do spraw zdrowia	17	15	-2
• Średni personel do spraw biznesu i administracji	101	73	-28
• Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	50	37	-13
• Technicy informatycy	6	7	1
4 Pracownicy biurowi	234	333	99
• Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	177	231	54
• Pracownicy obsługi klienta	15	19	13
• Pracownicy do spraw finansowo – statystycznych i ewidencji materiałowej	27	49	22
• Pozostali pracownicy obsługi biura	15	34	19
5 Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	454	619	165
• Pracownicy usług osobistych	221	325	104
• Sprzedawcy i pokrewni	180	212	32
• Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	31	47	16
• Pracownicy usług ochrony	22	35	13

Grupy zawodów	Liczba ofert pracy 31.12.2012 r.	Liczba ofert pracy 31.12.2013 r.	Wzrost/ spadek (2:1)
6 Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	15	8
• Rolnicy produkcji towarowej	5	6	1
• Leśnicy i rybacy	2	9	7
• Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	0
7 Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	260	360	100
• Robotnicy budowlani i pokrewni	137	158	21
• Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	59	113	54
• Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	5	5	0
• Elektrycy i elektronicy	19	24	5
• Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	40	60	20
8 Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	115	296	181
• Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	44	66	22
• Monterzy	8	144	136
• Kierowcy i operatorzy pojazdów	63	86	23

Grupy zawodów	Liczba ofert pracy 31.12.2012 r.	Liczba ofert pracy 31.12.2013 r.	Wzrost/ spadek (2:1)
9 Pracownicy przy pracach prostych	285	384	99
• Pomoce domowe i sprzątaczk	29	47	18
• Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	5	13	8
• Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	183	246	63
• Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	23	33	10
• Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	45	45	0
Razem	1672	2286	614

Jak wynika z powyższej tabeli, aż 27,1 % wszystkich ofert pracy skierowanych było do pracowników usług osobistych i sprzedawców (grupa 5). Tylko z 21,5 % ogółu ofert mogli skorzystać bezrobotni posiadający zawody zakwalifikowane do 3 i 4 grupy, a więc na poziomie wykształcenia średniego. Najmniej ofert – 5,2 % skierowanych było do bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie (zawody z grupy 1 i 2).

Biorąc pod uwagę oferty pracy zgłoszone w 2013 roku według sekcji PKD to ponad 1/2 stanowią oferty z sektora handlu hurtowego i detalicznego; przetwórstwa przemysłowego; administracji publicznej; niewiele mniej z sektora budownictwa i edukacji – 19,9 % tj. 454 oferty pracy.

Lp.	Sekcja PKD	Oferty pracy zgłoszone w 2013 r.
1.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, wylaczajac motocykle	416
2.	Przetwórstwo przemysłowe	408
3.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiazkowe zabezpieczenia społeczne	389
4.	Budownictwo	313
5.	Edukacja	141

6.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	119
7.	Transport i gospodarka magazynowa	88
8.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	83

Poniżej przedstawiono ranking 5 zawodów, dla których w 2013 r. zgłoszono najwięcej ofert pracy:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy w 2013 r.
1.	515303	Robotnik gospodarczy	265
2.	411004	Technik prac biurowych	194
3.	522301	Sprzedawca	151
4.	931301	Robotnik budowlany	148
5.	821304	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	106

Na liście zawodów, dla których zgłoszono najwięcej ofert, pierwsze miejsce zajmują **robotnicy gospodarczy** 265 ofert i **technicy prac biurowych** 194 oferty.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy to kluczowe zadanie niniejszej analizy.

Wskaźnik intensywności deficytu (nadwyżki) zawodów to wskaźnik, dzięki któremu można dokonać pełniejszego rozpoznania sytuacji na lokalnym rynku pracy. Określa on bowiem udział średniej miesięcznej liczby ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Niedostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy powoduje powstawanie zawodów, na które jest większe lub mniejsze zapotrzebowanie ze strony pracodawców tzw.:

- **zawodów „nadwyżkowych”**, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz poszukujących pracy jest wyższa niż zgłaszane zapotrzebowanie przez pracodawców w postaci proponowanych ofert pracy

- **zawodów „deficytowych”**, w których liczba bezrobotnych i poszukujących pracy nie zaspakaja potrzeb pracodawców, tzn. występuje przewaga ofert pracy nad możliwością zatrudnienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami.

W celu ustalenia zawodów nadwyżkowych i deficytowych, występujących na rynku pracy powiatu ełckiego, posłużono się **wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k**

$W_{n,I}^k = \frac{\bar{O}_I^k}{\bar{B}_I^k}$ gdzie: \bar{O}_I^k to średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2013 roku, przy

czym wielkość tą obliczono według wzoru $\bar{O}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^{12} O_i^k}{12}$

a \bar{B}_I^k to średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w 2013 roku,

przy czym wielkość tą obliczono według wzoru $\bar{B}_I^k = \frac{\sum_{i=1}^{12} B_i^k}{12}$

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i – tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

- $W_{n,I}^k < 0,9$ **to zawody nadwyżkowe**, tj. te na które występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie
- $0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ **to zawody zrównoważone**, tj. wykazujące równowagę na rynku pracy
- $W_{n,I}^k > 1,1$ **to zawody deficytowe**, tj. na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Oznacza to, że w badanym okresie było więcej ofert pracy aniżeli zarejestrowanych bezrobotnych. Zawody deficytowe to takie, gdzie wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów jest większy od 1,1. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykazuje, że zawodów deficytowych w naszym powiecie jest 53, pochodzą w większości z grup 3, 5 i 8. Zestawienie zawodów deficytowych w poszczególnych grupach przedstawia poniższa tabela.

Grupy zawodów	Liczba zawodów deficytowych	Liczba zawodów i specjalności ogółem	Udział procentowy zawodów deficytowych
0 – Siły zbrojne	0	3	-
1- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	141	1,4 %
2 - Specjaliści	4	663	0,6 %
3 - Technicy i inny średni personel	11	471	2,3 %
4 - Pracownicy biurowi	4	68	5,9 %
5 - Pracownicy usług i sprzedawcy	9	132	6,8 %
6 - Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	54	3,7 %
7 - Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7	400	1,75 %
8 – Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8	336	2,4 %
9 – Pracownicy przy pracach prostych	6	98	6,1 %
Razem	53	2366	2,2 %

Poniżej wskazano 30 zawodów znaczących, w których wskaźnik intensywności przekraczał wielkość 2,0.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna			wskaźnik intensywności deficytu zawodu
		liczba ofert pracy	liczba zarejestrowanych bezrobotnych	nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	
814208	Operator wtryskarki	0,8333	0,0833	-0,7500	10,0000
343901	Animator kultury	0,7500	0,0833	-0,6667	9,0000
722303	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	0,7500	0,0833	-0,6667	9,0000
244101	Pośrednik w obrocie nieruchomościami	0,6667	0,0833	-0,5833	8,0000
243302	Opiekun klienta	0,5000	0,0833	-0,4167	6,0000

531202	Asystent nauczyciela przedszkola	1,5833	0,3333	-1,2500	4,7500
932912	Robotnik przy myciu części i zespołów	1,1667	0,2500	-0,9167	4,6667
932913	Sortowacz	0,7500	0,1667	-0,5833	4,5000
262101	Archiwista	0,3333	0,0833	-0,2500	4,0000
311305	Technik elektryk samochodowy	0,3333	0,0833	-0,2500	4,0000
411004	Technik prac biurowych	16,1667	4,5000	-11,6667	3,5926
541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	2,6667	0,7500	-1,9167	3,5556
242307	Specjalista do spraw kadr	0,5833	0,1667	-0,4167	3,5000
341202	Opiekun osoby starszej	0,5833	0,1667	-0,4167	3,5000
142004	Kierownik supermarketu	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
331203	Referent (asystent) bankowości	0,5000	0,1667	-0,3333	3,0000
515102	Intendent	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
524990	Pozostali pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,2500	0,0833	-0,1667	3,0000
515303	Robotnik gospodarczy	22,0833	8,3333	-13,7500	2,6500
332101	Agent ubezpieczeniowy	0,4167	0,1667	-0,2500	2,5000
814302	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	0,8333	0,3333	-0,5000	2,5000
816003	Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	0,4167	0,1667	-0,2500	2,5000
962105	goniec	0,4167	0,1667	-0,2500	2,5000
832202	Kierowca samochodu dostawczego	1,8333	0,7500	-1,0833	2,4444
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	1,0000	0,4167	-0,5833	2,4000
122102	Kierownik działu sprzedaży	0,5833	0,2500	-0,3333	2,3333

621001	Drwal /pilarz drzew	0,5833	0,2500	-0,3333	2,3333
311508	Technik mechanik maszyn i urządzeń	0,1667	0,0833	-0,0833	2,0000
311918	Technik poligraf	0,1667	0,0833	-0,0833	2,0000
932910	Pomocnik piekarza	0,3333	0,1667	-0,1667	2,0000

Przeprowadzając powyższą analizę należy zwrócić uwagę na zawody, w których wskaźnik intensywności deficytu jest maksymalny (MAX). Został on osiągnięty ponieważ w ewidencji osób bezrobotnych w PUP w Ełku, nie było w tym okresie zarejestrowanych osób posiadających zawód na który zgłoszono zapotrzebowanie wolnego miejsca pracy. W takim przypadku wpłynięcie nawet pojedynczej oferty pracy spowodowało ustawienie MAX wartości wskaźnika. Świadczy to o braku osób z danymi kwalifikacjami, czyli albo są to zawody, w których bardzo łatwo jest znaleźć zatrudnienie i jest ono stabilne lub są to zawody mało popularne, a w związku z tym brak osób zainteresowanych podjęciem nauki i w późniejszym czasie zatrudnienia w tym kierunku. Potwierdza to sytuację zdecydowanego deficytu w tym zawodzie czyli brak możliwości zrealizowania oferty pracy. Dotyczy to 91 zawodów i specjalności, 10 z zawodów z maksymalnym wskaźnikiem deficytowości i liczbą zgłoszonych ofert pracy przedstawia poniższa tabela.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna			wskaźnik intensywności deficytu zawodu
		liczba ofert pracy	liczba zarejestrowanych bezrobotnych	nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	
228106	Farmaceuta – farmacja szpitalna	0,0833	0,0000	-0,0833	MAX
322001	Dietetyk	0,0833	0,0000	-0,0833	MAX
421104	Kasjer walutowy	0,1667	0,0000	-0,1667	MAX
541308	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	0,2500	0,0000	-0,2500	MAX
621090	Pozostali robotnicy leśni i pokrewni	0,0833	0,0000	-0,0833	MAX
721205	Spawacz metodą MIG	1,0833	0,0000	-1,0833	MAX
811104	Operator koparki	0,2500	0,0000	-0,2500	MAX
811110	Operator spycharki	0,0833	0,0000	-0,0833	MAX

912202	Operator myjni	0,0833	0,0000	-0,0833	MAX
932908	Pomocnik mechanika	0,2500	0,0000	-0,2500	MAX

Analizując powyższe dane należy zaznaczyć, że na pewne oferty pracy mogą zgłaszać się osoby posiadające pokrewny lub inny zawód i podjąć pracę po wcześniejszym przeszkoleniu. Część ofert pracy dotyczących zawodów deficytowych wymaga od potencjalnych kandydatów do pracy oprócz odpowiedniego wykształcenia również stażu i doświadczenia. Takie wymogi formułowane są przez pracodawców. Należy również podkreślić fakt, że nie wszyscy pracodawcy poszukują pracowników za pośrednictwem urzędu pracy. Ponadto część osób posiadających wysokie kwalifikacje, na które istnieje duże zapotrzebowanie na rynku pracy, poszukuje zatrudnienia na własną rękę.

W przypadku niektórych zawodów o jego deficytowości decydować może fakt, iż stosunkowo duża liczba zgłoszonych ofert pracy wynika z tego, iż pracodawcom z różnych powodów ciężko jest znaleźć odpowiednich kandydatów i swoje zapotrzebowanie regularnie powtarzają, dotyczy (np. zawodu sprzedawcy).

Z punktu widzenia równowagi na rynku pracy najlepsza sytuacja występuje wtedy, gdy wskaźnik intensywności znajduje się w przedziale pomiędzy 0,9 a 1,1. Oznacza to, że zawody te są **w równowadze**, a popyt na siłę roboczą równoważy się z podażą.

Badanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykazało, że 34 zawodów zaliczyć należy do zawodów **zrównoważonych na rynku pracy**.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna			wskaźnik intensywności deficytu zawodu
		liczba ofert pracy	liczba zarejestrowanych bezrobotnych	nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	
821304	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	8,8333	7,9167	-0,9167	1,1158
132301	Kierownik budowy	0,3333	0,3333	0,0000	1,0000
143990	Pozostali kierownicy do spraw innych typów	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
214190	Pozostali inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000

233016	Nauczyciel muzyki	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
235301	Lektor języka angielskiego	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
263503	Specjalista do spraw rodziny (famiolog)	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
313990	Pozostali kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
324002	Technik weterynarii	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
332201	Ekspozytur towarów (merchandiser)	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
333105	Spedytor	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
334201	Sekretarz sądowy	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
431103	Technik rachunkowości	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
432301	Dyspozytor radio taxi	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
441201	Ekspedient pocztowy	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
441990	Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
514208	Wizażystka/ stylistka	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
522390	Pozostali sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
612190	Pozostali hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
712401	Monter izolacji budowlanych	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
712603	Monter instalacji gazowych	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
712607	Monter rurociągów przemysłowych	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
712612	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	0,4167	0,4167	0,0000	1,0000
721204	Spawacz metodą MAG	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000

722307	Operator obrabiarek skrawających	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
723401	Mechanik pojazdów jednośladowych	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
753202	Krojczy	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
812105	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
834316	Operator żurawia jezdniowego	0,1667	0,1667	0,0000	1,0000
911204	Pomoc laboratoryjna	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
921401	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów	0,2500	0,2500	0,0000	1,0000
962901	Bileter	0,0833	0,0833	0,0000	1,0000
962990	Pozostali pracownicy przy pracach gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0833	1,0833	0,0000	1,0000
532201	Opiekunka domowa	1,4167	1,500	0,0833	0,9444

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawody nadwyżkowe to takie, gdzie wskaźnik deficytu (nadwyżki) zawodów jest mniejszy od 0,9. W powiecie ełckim zawodów nadwyżkowych odnotowano 150. Poniższa tabela przedstawia zestawienie zawodów w poszczególnych grupach.

Grupy zawodów	Liczba zawodów nadwyżkowych	Liczba zawodów i specjalności ogółem	Udział procentowy zawodów nadwyżkowych
0 - Siły zbrojne	0	3	-
1- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i	0	141	-

kierownicy			
2 - Specjaliści	23	663	3,5 %
3 - Technicy i inny średni personel	24	471	5 %
4 - Pracownicy biurowi	9	68	13,2 %
5 - Pracownicy usług i sprzedawcy	11	132	8,3 %
6 - Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	54	3,7 %
7 - Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	49	400	12,25 %
8 – Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	15	336	4,5 %
9 – Pracownicy przy pracach prostych	17	98	17,3 %
Razem	150	2366	6,3 %

Z powyższego zestawienia wynika, że zawody nadwyżkowe występują w grupie 7, 3 i 2. Poniżej przedstawiono 30 zawodów z najwyższym wskaźnikiem nadwyżki.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna			wskaźnik intensywności deficytu zawodu
		liczba ofert pracy	liczba zarejestrowanych bezrobotnych	nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej	
523904	Sanitariusz szpitalny	0,3333	0,4167	0,0833	0,8000
811106	Operator ładowarki	0,3333	0,4167	0,0833	0,8000
933304	Robotnik magazynowy	1,5833	2,0000	0,4167	0,7917
523002	Kasjer handlowy	0,5833	0,7500	0,1667	0,7778
243107	Specjalista do spraw reklamy	0,2500	0,3333	0,0833	0,7500
711501	Cieśla	0,2500	0,3333	0,0833	0,7500
751103	Przetwórcza ryb	0,2500	0,3333	0,0833	0,7500
711402	Betoniarz - zbrojarz	0,6667	0,9167	0,2500	0,7273
931301	Robotnik budowlany	12,3333	17,0000	4,6667	0,7255
431102	Fakturzysta	0,4167	0,5833	0,1667	0,7143
931205	Robotnik drogowy	2,9167	4,0833	1,1667	0,7143

343301	Bibliotekarz	0,1667	0,2500	0,0833	0,6667
522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	0,1667	0,2500	0,0833	0,6667
711404	Zbrojarz	0,1667	0,2500	0,0833	0,6667
431101	Asystent do spraw księgowości	1,2500	2,0000	0,7500	0,6250
752390	Pozostali ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki drewna i pokrewni	0,2500	0,4167	0,1667	0,6000
334306	Technik administracji	1,5833	3,0000	1,4167	0,5278
513202	Barman	1,2500	2,4167	1,1667	0,5172
213207	Inżynier zootechniki	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
233005	Nauczyciel geografii	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
235912	Pedagog szkolny	0,4167	0,8333	0,4167	0,5000
243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,3333	0,6667	0,3333	0,5000
314401	Kontroler jakości produktów spożywczych	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
325907	Terapeuta zajęciowy	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
333101	Agent celny	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
333906	Technik organizacji reklamy	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
432390	Pozostali pracownicy do spraw transportu	0,1667	0,3333	0,1667	0,5000
723308	Mechanik maszyn rolniczych	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
814104	Wulkanizator	0,0833	0,1667	0,0833	0,5000
832201	Kierowca mechanik	0,1667	0,3333	0,1667	0,5000

Powyższa analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu zawodów i specjalności jest najlepszym obrazem do śledzenia danego zawodu na lokalnym rynku pracy, określa bowiem średnio miesięczne wskaźniki oraz relacje pomiędzy nimi.

Z powyższego wynika zatem, iż w ramach jednej grupy zawodowej mogą być zarówno zawody deficytowe, zrównoważone jak i nadwyżkowe (tak jak w grupie 7 czy 3). Trudno jest

więc określić jakie grupy zawodowe są najbardziej narażone na brak zatrudnienia lub też odwrotnie wśród których grup najłatwiej jest znaleźć pracę.

Z przedstawionej analizy wynika również, że sytuacja na lokalnym rynku pracy pozostaje trudna i wśród zawodów utrzymuje się przewaga zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi.

Restrukturyzacja wielu sektorów gospodarczych spowodowała zapotrzebowanie na nowe zawody i potrzebę doskonalenia posiadanych już przez pracowników umiejętności. Intensywny postęp cywilizacji, rozwój nowoczesnych technologii oraz związane z tym procesem nowe metody pracy powodują zwiększenie naturalnej luki pomiędzy kwalifikacjami społeczeństwa, a wymaganiami gospodarki. Dotyczy to zwłaszcza kształcenia zawodowego, gdyż rozszerzenie wiedzy oraz podnoszenie kwalifikacji jest w niektórych zawodach codzienną koniecznością.

Należy jednak pamiętać, iż każda branża kształtuje własne wymagania – nie można więc stworzyć uniwersalnego profilu kwalifikacji, których posiadanie gwarantuje podjęcie zatrudnienia i zaspokojenia potrzeb współczesnych pracodawców. Niemniej można przyjąć, że występują kwalifikacje pomocne w większości zawodów na różnych stanowiskach. Należą do nich takie umiejętności jak obsługa komputera, prawo jazdy, znajomość języków obcych, które połączone z odpowiednimi cechami charakteru wpływają na pozytywną ocenę kandydata do pracy.

Omawiając zawody deficytowe i nadwyżkowe należy nadmienić, iż dane PUP w Ełku, które zostały wykorzystane do sporządzenia niniejszego raportu, nie do końca przedstawiają rzeczywisty obraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Bowiem w zbiorach urzędu od lat figurują osoby bezrobotne legitymujące się różnymi zawodami, których jednak nie mogą wykonywać, m.in. ze względu na swój stan zdrowia. Poza tym część zawodów zaliczonych do deficytowych czy nadwyżkowych związana jest niewątpliwie z sezonowością ich wykonywania.

Podsumowanie

Kryzys gospodarczy Polski wywołał i wywołuje zasadnicze zmiany sytuacji na rynku pracy powiatu ełckiego. Dane za rok 2013 dowodzą, że powiat ełcki nadal charakteryzuje się wysoką liczbą bezrobotnych. O trudnej sytuacji na naszym rynku pracy świadczy także stopa bezrobocia, wg danych GUS na koniec grudnia 2013 roku kształtowała się ona na poziomie 26%, i była prawie dwukrotnie wyższa niż w kraju (13,4 %.). O ile na dzień 31 grudnia 2012 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ełku było zarejestrowanych 8547 osób bezrobotnych, to w 2013 r. tylko 8201.

Wzrost bezrobocia w zasadzie nie zmienił jego obrazu i charakterystyki. Nadal utrzymują się niekorzystne cechy w strukturze bezrobocia, tj. niski poziom wykształcenia bezrobotnych oraz długotrwałe pozostawanie bez pracy. Około 32,8 % bezrobotnych, to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W końcu omawianego okresu zarejestrowanych było 2689 osób właśnie z takim wykształceniem.

Nadal jednym z najważniejszych problemów rynku pracy powiatu ełckiego jest bezrobocie ludzi młodych – 18,7 % zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18-25 lat, a prawie 66,9 % to osoby w wieku mobilnym.

W końcu grudnia 2013 r. w urzędzie pracy zarejestrowanych było 1533 bezrobotnych **w grupie wieku 18-24 lata**. Ich liczba w porównaniu z końcem grudnia 2012 zmalała o 221 osób.

W końcu grudnia 2013 r. w urzędzie pracy zarejestrowanych było **4815 osób oczekujących na pracę ponad 6 miesięcy**. W porównaniu do końca grudnia 2012 roku ich liczba wzrosła o 16 osób.

Analiza pokazuje, że bezrobotny powiatu ełckiego to osoba : w wieku od 18 -34 lat (47,3% populacji), zamieszkała w mieście (60,6%), bez wykształcenia średniego (57,4%), pozostająca bez pracy powyżej 6 miesięcy (58,7%) oraz kobieta (51%).

Grupami niezmiennie od lat plasującymi się na czołowym miejscu pod względem ilości rejestrujących się bezrobotnych są: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy- 23,4% populacji, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy -14,2% populacji oraz technicy i średni personel - 13,5% populacji.

Oprócz tych wielkich grup , istotny udział w strukturze zawodowej notuje się też w grupach : pracownicy przy pracach prostych- 9,5% ogółu, specjaliści – 6,2% ogółu i operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 5,2 % ogółu. Na przeciwnym biegunie znajduje się grupa –

parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy o marginalnym znaczeniu w strukturze grup wielkich.

Analiza wykazuje, że spośród 6471 bezrobotnych poprzednio pracujących 38,9 % bezrobotnych dostarczają na rynek ełcki zakłady z trzech sekcji: przetwórstwa przemysłowego – 16,1%, handlu hurtowego i detalicznego – 12,3% oraz budownictwa – 10,5 %.

W 2013 roku zwiększyła się rozpiętość pomiędzy liczbą zgłoszonych wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, a napływem bezrobotnych. W okresie 6 miesięcy Urząd zarejestrował 4866 osoby bezrobotne, pracodawcy zgłosili w tym czasie 887 oferty pracy i aktywizacji zawodowej tj. o 512 ofert mniej niż w poprzednim czasokresie. Spośród 887 ofert pracy najwięcej pochodziło z przetwórstwa przemysłowego – 21,1%, budownictwa - 16,7% oraz handlu hurtowego i detalicznego - 16,4%. Z tych trzech branż liczba zgłoszonych ofert pracy stanowiła 54,2% wszystkich propozycji zatrudnieniowych.

Ze struktury pozyskanych ofert wynika, że aż 59,6 % wszystkich ofert zaadresowanych było do bezrobotnych mających zawód zakwalifikowany do grup 5, 7 i 9, czyli do osób bezrobotnych posiadających kwalifikacje na poziomie wykształcenia zasadniczego zawodowego.

Zestawienie informacji o liczbie osób bezrobotnych w wielkich grupach zawodowych z informacjami o liczbie wolnych miejsc pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych grup wskazuje, że w grupach w których odnotowuje się największe napływy bezrobotnych tj. robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, czy pracownicy usług osobistych i sprzedawcy występuje także największe zapotrzebowanie ze strony pracodawców. Udział w/w grup wielkich w liczbie bezrobotnych ogółem na koniec roku 2013 wyniósł odpowiednio 23,4% i 14,1% a udział w ogólnej liczbie zgłoszonych wolnych miejsc pracy: 15,7% i 27%. Świadczyć to może o niedopasowaniu kwalifikacji posiadanych przez bezrobotnych w tych grupach do zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawcę. W sumie dla bezrobotnych z trzech grup zawodowych: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy i pracownicy przy pracach prostych było aż 59,6% ogółu propozycji zatrudnieniowych.

Na liście zawodów, dla których zgłoszono najwięcej ofert pracy znalazły się takie zawody jak: robotnik gospodarczy, technik prac biurowych, sprzedawca, robotnik budowlany, oraz monter podzespołów i zespołów elektronicznych.

Informacje dotyczące wolnych miejsc pracy zgłaszane do urzędu nie stanowią wszystkich ofert pracy jakie pojawiają się na rynku pracy powiatu ełckiego. Szacuje się, że zgłoszone oferty

stanowią zaledwie 40% ofert istniejących na rynku. Z pewnością do urzędu nie trafiają informacje o wolnych miejscach pracy dla wysokiej klasy specjalistów, głównie ze względu na przekonanie, że zarejestrowani bezrobotni nie posiadają wystarczających kwalifikacji zawodowych, bądź ich umiejętności zdezaktualizowały się w wyniku długiego pozostawania bez pracy. Ponadto coraz większą rolę spełnia Internet, w którym zamieszczane są oferty pracy.

Liczba ofert pracy w okresie II półrocza (887) oraz liczba bezrobotnych na koniec grudnia (8201 osób) wskazują, że na terenie powiatu elckiego występuje nadwyżka siły roboczej.

Analiza zawodów w okresie roku 2013 pokazuje, że najwięcej osób bezrobotnych rejestrujących się w tym okresie posiadało zawód: sprzedawcy - 505 osób. W pierwszej dziesiątce z nie co mniejszą liczebnością znaleźli się również: murarz, technik ekonomiczny, robotnik budowlany, krawiec, kucharz, mechanik samochodowy, technik budownictwa, piekarz, oraz robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

Do grupy zawodów deficytowych, dla których w badanym okresie w naszym powiecie było więcej ofert pracy aniżeli zarejestrowanych bezrobotnych zaliczyć należy takie zawody jak: **operator wtryskarki, operator maszyn do obróbki skrawaniem, animator kultury, pośrednik w obrocie nieruchomościami, opiekun klienta, asystent nauczyciela przedszkola, robotnik przy myciu części i zespołów oraz sortowacz .**

Pod względem poziomu deficytu siły roboczej na trzech pierwszych miejscach uplasowały się takie zawody jak: **operator wtryskarki, operator maszyn do obróbki skrawaniem oraz animator kultury.** W tych zawodach wskaźnik intensywności deficytu jest maksymalnie najwyższy. Świadczyć to może o braku osób z danymi kwalifikacjami, czyli albo są to zawody, w których bardzo łatwo znaleźć zatrudnienie i jest ono stabilne lub są to zawody mało popularne, a w związku z tym brak osób zainteresowanych podjęciem nauki i w późniejszym czasie zatrudnienia w tym kierunku. Wśród zawodów o wysokim poziomie tego wskaźnika wymienić trzeba także: **farmaceuta- farmacja szpitalna, dietetyk, kasjer walutowy, pracownik ochrony fizycznej I stopnia, pozostali robotnicy leśni i pokrewni, spawacz metodą MIG, operator koparki, operator spycharki, operator myjni oraz pomocnik mechanika.**

W rankingu zawodów nadwyżkowych czołowe miejsca zajmują: **sanitariusz szpitalny, operator ładowarki, robotnik magazynowy, kasjer handlowy, specjalista ds. reklamy, cieśla, przetwórca ryb oraz betoniarz - zbrojarz .**

W grupie zawodów zrównoważonych, w których występuje względna równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu, najwyższymi wskaźnikami równowagi charakteryzowały się takie zawody jak: **monter podzespołów i zespołów elektronicznych, pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów, spawacz metodą MAG, technik weterynarii, ekspedient pocztowy, sekretarz sądowy oraz nauczyciel muzyki.**

Z przedstawionej analizy wynika, że sytuacja na lokalnym rynku pracy pozostaje trudna i a wśród zawodów bezrobotnych utrzymuje się przewaga zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi.

Restrukturyzacja wielu sektorów gospodarczych spowodowała zapotrzebowanie na nowe zawody i potrzebę doskonalenia posiadanych już przez pracowników umiejętności. Intensywny postęp cywilizacji, rozwój nowoczesnych technologii oraz związane z tym procesem nowe metody pracy powodują zwiększenie naturalnej luki pomiędzy kwalifikacjami społeczeństwa, a wymaganiami gospodarki. Dotyczy to zwłaszcza kształcenia zawodowego, gdyż rozszerzenie wiedzy oraz podnoszenie kwalifikacji jest w niektórych zawodach codzienną koniecznością.

Należy jednak pamiętać, iż każda branża kształtuje własne wymagania – nie można więc stworzyć uniwersalnego profilu kwalifikacji, których posiadanie gwarantuje podjęcie zatrudnienia i zaspokojenia potrzeb współczesnych pracodawców. Niemniej można przyjąć, że występują kwalifikacje pomocne w większości zawodów na różnych stanowiskach. Należą do nich takie umiejętności jak **obsługa komputera, prawo jazdy, znajomość języków obcych, które połączone z odpowiednimi cechami charakteru wpływają na pozytywną ocenę kandydata do pracy.**

Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala dostrzec tendencje jakie występują na obszarze rynku pracy w powiecie ełckim. Wyniki monitoringu opisują aktualną sytuację na rynku pracy, ale nie posiadają elementów szczegółowej prognozy. Mają charakter diagnostyczny, a więc dla potrzeb edukacji mogą być niewystarczające.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie aktualnych potrzeb rynku pracy. Należy jednak pamiętać, że skupiają się one nie tylko na konkretnych kwalifikacjach zawodowych, zdobytych w systemie szkolnym czy na kursach doszkalających, ale także na dodatkowych umiejętnościach o charakterze uniwersalnym, tj. planowanie ścieżki własnego rozwoju zawodowego, elastycznego podejścia do oczekiwań pracodawców,

uwzględniania konieczności kilkakrotnej reorientacji zawodowej na przestrzeni całej kariery zawodowej. Częstym zjawiskiem jest podejmowanie pracy nie w zawodzie wyuczonym, ale pokrewnym. Obecnie większość osób pracuje w zawodach, w których może tylko w części wykorzystać wyuczone umiejętności i wiedzę. Ważnymi dla lokalnego rynku pracy czynnikami stają się zatem przede wszystkim:

- jakościowy rozwój zasobów ludzkich;
- rozwijanie systemu edukacji, szkoleń i poradnictwa zawodowego;
- prowadzenie polityki spójności między rynkiem pracy a profilem oferty dydaktycznej,
- rozwijanie i wspomaganie sektora usług,
- wspomaganie samozatrudnienia,
- wyrównywanie szans kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku,
- kreowanie i prowadzenie lokalnej polityki przeciwdziałania bezrobociu,
- monitorowanie potrzeb pracodawców w zakresie zasobów ludzkich skoordynowane z systemem edukacji.

Reasumując podkreślić należy fakt, że przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie w pełni odzwierciedla rzeczywistą sytuację na rynku pracy. Odnosi się jedynie do bezrobocia rejestrowanego, obejmuje oferty pracy zgłaszane tylko do powiatowego urzędu pracy, a pracodawcy korzystają z różnych źródeł pozyskiwania pracowników. Dlatego też nie może być jedynym źródłem pomocnym przy określaniu kierunków kształcenia zawodowego czy szkoleń. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2013 rok będzie można sformułować dopiero po opracowaniu drugiej części raportu tzw. prognostycznej, w oparciu o wyniki badań z popytu na pracę oraz badania o absolwentach szkół wyższych. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy.

Opracowała:

Izabela Korenkiewicz